

Національний
банк України

Результати опитування підприємств Житомирської області щодо їх ділових

III квартал

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Житомирської області в III кварталі 2022 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Житомирської області у III кварталі 2022 року свідчать, що на тлі війни респонденти пом'якшили свої очікування щодо **зменшення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та позитивно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців**. Інфляційні та девальваційні очікування залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні значно нижчими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 25.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 75.0%) (графік 1). У цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 37.9%;
- **високу інфляцію:** 91.7% респондентів очікують, що інфляція перевищить 20.0% (у попередньому кварталі – 83.3%), у цілому по Україні – 71.7%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають курс гривні до іноземних валют, воєнні дії та витрати на виробництво (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 91.7% (у II кварталі 2022 року – 100.0%). У цілому по Україні – 88.8%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 16.7% (одна з найоптимістичніших оцінок серед регіонів) (у попередньому кварталі – «мінус» 25.0%) (таблиця). У цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 15.1%;
- **значне зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку:** баланси відповідей – по 50.0% (у II кварталі 2022 року – «мінус» 9.1% та «мінус» 75.0% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 7.2% та «мінус» 7.8% відповідно;
- **інвестиційні видатки** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар **на поточному рівні:** баланси відповідей – по 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 28.6% та «мінус» 14.3% відповідно). У цілому по Україні – «мінус» 29.3% та «мінус» 25.3% відповідно;
- **збільшення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – 8.3% (у попередньому кварталі – «мінус» 33.3%) (графік 4). У цілому по Україні очікується помітне скорочення кількості робітників: баланс відповідей – «мінус» 25.5%;
- **стрімке зростання цін на товари/послуги, що купують і продають підприємства:** баланси відповідей – 100.0% та 91.7% відповідно (у II кварталі 2022 року – 91.7% та 83.3% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва більше впливатимуть ціни на сировину та матеріали, проблеми з логістикою та попит на власну продукцію (графік 7);
- **зростання витрат на одиницю продукції вищими темпами, ніж на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 100.0% та 58.3% відповідно (у попередньому кварталі – 81.8% та 50.0% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти продовжують називати воєнні дії та їх наслідки, занадто високі ціни на сировину та матеріали, а також енергоносії (графік 5).

Підприємства області і надалі очікують **зростання потреби в позикових коштах** найближчим часом (графік 8). **33.3% респондентів області відповіли, що планують брати банківські кредити** і надають перевагу виключно кредитам в національній валюті. Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають занадто високі ставки за кредитами, надмірні вимоги до застави та наявність інших джерел фінансування (графік 9).

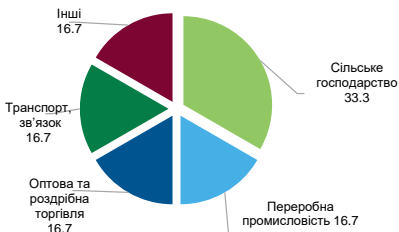
Усі респонденти зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 94.1%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

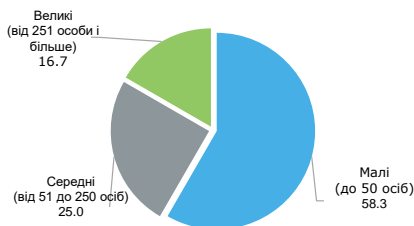
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств поганий:** баланс відповідей – «мінус» 18.2% (у попередньому кварталі – «мінус» 25.0%) (графік 3). У цілому по Україні – «мінус» 21.8%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва збільшився і оцінюється як вищий, ніж нормальний:** баланс відповідей – 14.3% (у II кварталі 2022 року – «мінус» 14.3%);
- **ресурси вільних виробничих потужностей збільшилися і є достатніми, щоб задовольнити неочікуване зростання попиту:** баланс відповідей – 50.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 8.3%).

Паспорт вибірки^{1,2}

Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

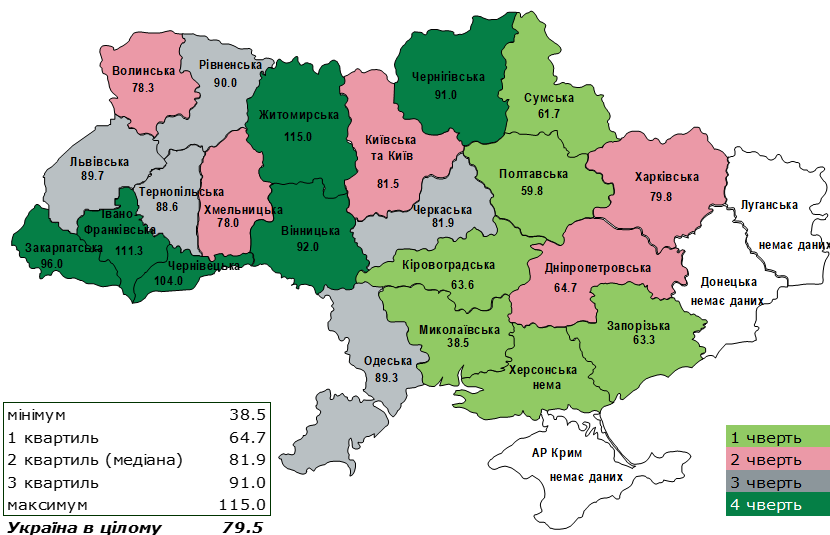

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 02–29 серпня 2022 року;
- опитано всього 12 підприємств;
- репрезентативно за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

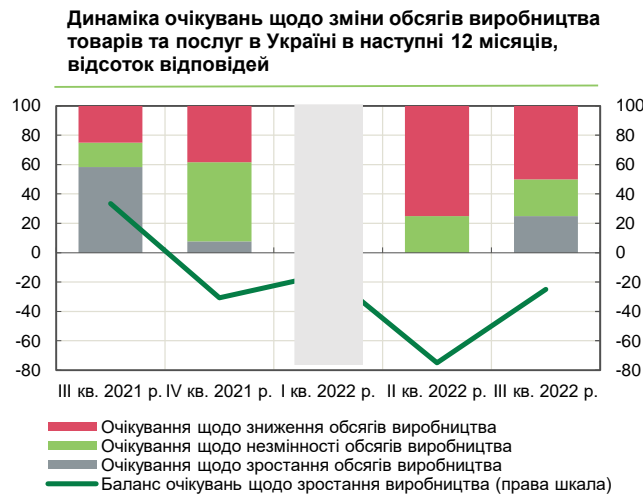
*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Житомирської області щодо ділової активності (за складовими)⁴

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2021 р.	IV кв. 2021 р.	I кв. 2022 р.	II кв. 2022 р.	III кв. 2022 р.
фінансово-економічного стану	20.0	0.0		-25.0	16.7
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	66.7	0.0		-9.1	50.0
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	45.5	-8.3		-28.6	0.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	45.5	7.7		-14.3	0.0
кількості працівників	-7.7	0.0		-33.3	8.3

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань (ІДО) – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.
⁴ У зв'язку з початком війни та передчасним завершенням опитування у I кварталі 2022 року вибірка нерепрезентативна.

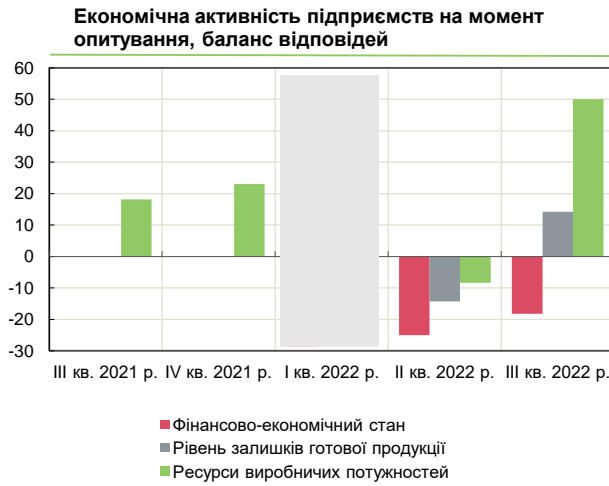
Графік 1

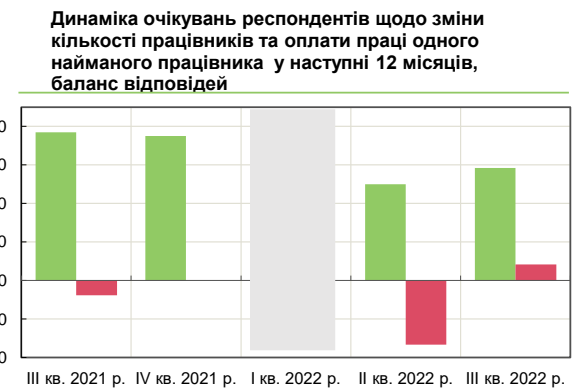
Графік 2

Графік 3

Графік 4

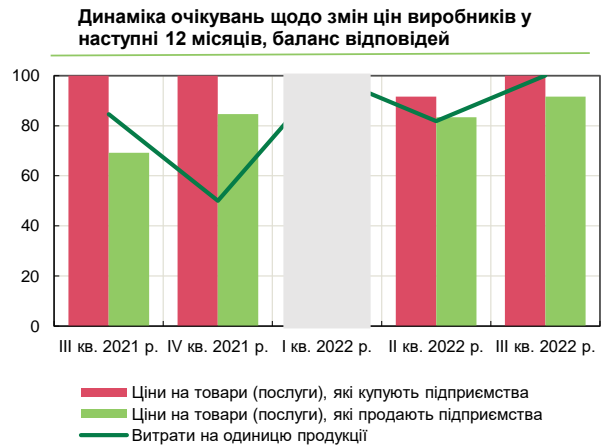

Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

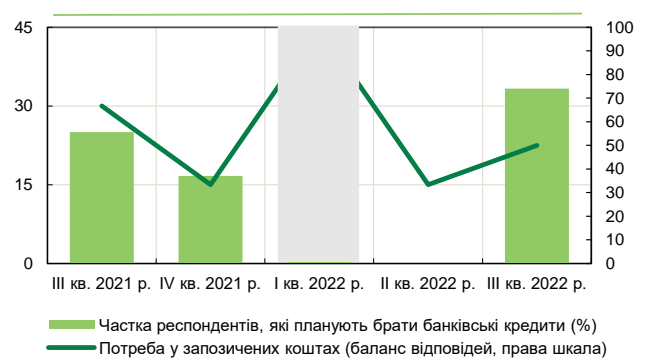
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

